

Fra: Postmottak@OED.DEP.no

Sendt: 31.03.2016 14:49:31

Til:

Kopi: Hordaland Fylkeskommune - Postmottak

Emne: Lussand kraftverk i Granvin kommune i Hordaland - departementets vedtak

Vedlegg: Vilkårsett.pdf

Voss Energi AS

Pb 205

5702 VOSS

Deres ref

Vår ref

Dato

08/347

31.3.2016

Lussand kraftverk i Granvin kommune i Hordaland - departementets vedtak

Norges vassdrags- og energidirektorat av slo 14.7.2007 en søknad fra Lussand Kraft AS om tillatelse til bygging av Lussand kraftverk. Det var søkt om å utnytte vannet i Støselvi og Hedlerelvi med hovedinntak i Støselvi på kote 378. Vedtaket var hovedsakelig begrunnet med negative konsekvenser for landskap og funn av lavarten flatsaltlav. Avslaget ble påklaget til departementet, som i brev til tiltakshaver av 19.1.2012 ba tiltakshaver vurdere et redusert alternativ som tar hensyn til de forhold som lå til grunn for NVEs avslag. Det ble samtidig bestemt at NVE skulle behandle en ev. ny søknad som innstilling til departementet.

Voss Energi AS sendte 23.4.2014 søknad om et redusert utbyggingsalternativ til NVE.

Lussand kraftverk vil etter disse planene utnytte et fall på 143 m, mellom inntak på kote 149 i Støselvi, og kraftstasjon på kote 6. Det er planlagt å overføre vann fra Hedlerelvi på kote 430 til Lomtjørni på kote 383 som renner ut i Støselvi. Overføringen vil ha en kapasitet på 300 l/s, som tilsvarer middelvannføringen i vassdraget. Kraftverket vil ha en slukeevne på 1300 l/s, som tilsvarer 270 % av middelvannføringen når overføringen ikke er medregnet, og installert effekt på 1,5 MW. For Støselvi er det foreslått slipp av minstevannføring på 50 l/s i perioden 1. mai til 30. september og 12 l/s resten av året. For Hedlerelvi er det foreslått slipp av minstevannføring på 50 l/s i perioden 1. mai til 30. september og 20 l/s resten av året. Kraftverket vil med dette gi en årlig produksjon på 5 GWh.

NVE har kunngjort søknaden og sendt den på høring. **Fylkesmannen i Hordaland** mener at tiltaket vil ha negative konsekvenser for landskapet i Hardangerfjorden og anbefaler at det ikke gis konsesjon. **Hordaland fylkeskommune** er positiv til utbyggingen. Det forutsettes at kraftverket ikke påvirker naturtypen fossesprøytsone i Støselvi. **Forum for Natur og**

Friluftsliv i Hordaland mener at tiltaket vil ha høyere ulemper enn fordeler. **Anne Helene Skorve** påpeker at det er sterke friluftsinnteresser i området og anbefaler at det ikke gis konsesjon.

NVEs innstilling

I innstilling av 23.11.2015 er NVEs vurdering oppsummert slik:

" ...

I innstillingen har NVE lagt særlig vekt på at en utbygging av Lussand kraftverk vil være et bidrag til

fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter. NVE mener at konfliktene ved en utbygging av Lussand kraftverk i hovedsak knytter seg til konsekvenser for landskapsverdiene i området, samt påvirkningen på biologisk mangfold langs de berørte elvestrengene. NVE legger vekt på at fossen i Støselvi vil få økt inntryksstyrke som følge av en overføring av Hedlerelvi. Fossen i Hedlerelvi vil miste noe av sin verdi som landskapselement, men de negative konsekvensene for landskap og biologisk mangfold i bekkeløften i Hedlerelvi kan etter NVEs syn avbøtes i tilstrekkelig grad ved slipp av minstevannføring hele året.

NVE mener at kraftverket kun vil gi mindre negative konsekvenser som kan avbøtes tilstrekkelig gjennom vilkår, slik at fordelene ved tiltaket er større enn skader og ulemper. Det kan derfor anbefales at det gis konsesjon til prosjektet."

Departementets vurdering

Tillatelse til Lussand kraftverk kan gis dersom fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser, jf. vannressursloven § 25 første ledd.

Bestemmelsene i naturmangfoldloven § 7 og prinsippene i samme lov §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer for vedtak etter vannressursloven. Det vises i den sammenheng til forvaltningsmålene om naturtyper, økosystemer og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Disse forvaltningsmålene blir iaktatt ved departementets behandling etter vassdragslovgivningen. I tråd med naturmangfoldloven § 8 første ledd om kunnskapsgrunnlaget, bygger departementet sin vurdering på bl.a. følgende:

- Søknader av 15.11.2005 og 23.4.2014 med tilhørende rapporter om konsekvenser for biologisk mangfold m.m.
- Innkomne høringsuttalelser.
- NVEs innstilling av 23.11.2015.
- Søk i aktuelle databaser, som Miljødirektoratets Naturbase.

Departementet finner at tiltaket er godt nok opplyst ved gjennomførte utredninger og høringer til at vedtak kan fattes. Departementet viser til at materialet antas å gi den kunnskap som kreves om utbredelse av naturtyper og arter og den økologiske tilstanden i området. Også virkningene av utbyggingen er godt nok opplyst.

-

-

Landskap og friluftsliv

Fossene i Støselvi og Hedlerelvi er landskapselement som er eksponert i et større landskapsrom. Et viktig hensyn som talte imot den opprinnelige konsesjonssøknaden var landskapskonsekvensene som følge av redusert vannføring i disse fossene. Ved en utbygging i tråd med de foreliggende planene er hovedinntaket plassert nedstrøms fossen i Støselvi. Fossen i Hedlerelvi vil få redusert vannføring som følge av den planlagte overføringen, mens fossen i Støselvi vil få økt vannføring.

NVE legger i innstillingen vekt på de positive virkningene økt vannføring i Støselvi vil få på elva som landskapselement. Fossen i Hedlerelvi vil få noe redusert inntryksstyrke som følge av redusert vannføring, men landskapsverdien vil til en viss grad opprettholdes ved slipp av tilstrekkelig minstevannføring. NVE mener inngrepene i forbindelse med overføringen av Hedlerelvi og etablering av inntak og nedgravd rørgate i Støselvi vil ha begrensede påvirkninger på landskap og friluftsliv.

Departementet mener at de foreliggende planene vil ha betydelig mindre konsekvenser for landskapsverdier enn opprinnelig omsøkt alternativ. Bilder av fossen i Hedlerelvi ved ulike vannføringer viser at landskapsverdien til en viss grad kan opprettholdes ved lavere vannføringer. Etter departementets vurdering vil en utbygging i tråd med de reviderte planene ha akseptable ulemper for fjordlandskapet og ha begrensede lokale konsekvenser for landskap og friluftsliv.

Biologisk mangfold

Det er registrert en forekomst av naturtypen fossesprøytsone i Stølselvi som er vurdert til A-verdi (svært viktig). I Hedlerelvi er det to lokaliteter av naturtypen fossesprøytsone som begge er vurdert til å være av B-verdi (viktig). Den ene fossesprøytsonen i Hedlerelvi er i tilknytning til en bekkekløft som er vurdert til å være av svak B-verdi. Flatsaltlav, som har status som sårbar (VU) i Rødlista 2015, er registrert i fossesprøytsonen i Stølselvi og lavarten *Bacidina inundata*, som har status som nær truet (NT) i Rødlista 2015, er registrert ved Hedlerelvi. Begge disse lavartene er vassdragstilknyttet og kan være sårbare for reduksjoner i vannføring.

Det er en forekomst av naturtypen edelløvskog av B-verdi ved Stølselvi. Her er det forekomster av alm, ask, og barlind, som alle har status som sårbar (VU) i Rødlista 2015. NVE mener at utbyggingen ikke vil ha negative konsekvenser for naturtypen om de ovennevnte trærne ikke hugges.

Overføringen av vann fra Hedlerelvi til Stølselvi kan påvirke de vassdragstilknyttede naturverdiene langs vassdragene. Etter NVEs vurdering vil redusert vannføring i Hedlerelvi til en viss grad forringe livsvilkårene for vanntilknyttede arter i fossesprøytsone og bekkekløften. NVE mener at slipp av tilstrekkelig minstevannføring vil opprettholde noe av fuktigheten i elva og bidra til å ivareta det biologiske mangfoldet.

Etter departementets oppfatning vil en utbygging ha ulemper for de registrerte fossesprøyt- og bekkekløftlokalitetene og vassdragstilknyttede arter langs Hedlerelvi som følge av redusert vannføring. Samtidig kan overføringen av vann virke positivt for fossesprøytlokaliteten og vassdragstilknyttede arter i Stølselvi. Edelløvskogen ligger i hovedsak utenom tiltaksområdet og kan ivaretas ved å begrense hogst og andre inngrep. Etter departementets syn vil en utbygging av Lussand kraftverk i tråd med NVEs innstilling samlet ha akseptable konsekvenser for biologisk mangfold.

Etter departementets vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og virkninger på naturmangfoldet. Førre-var-prinsippet får dermed ikke anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 9.

Naturmangfoldloven § 10 fastsetter prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning. Dette innebærer at man må ha kunnskap også om andre tiltak og påvirkninger på økosystemet slik at en kan identifisere den samlede belastningen. Den samlede belastningen på naturmangfold, landskap og andre interesser skal være del av konsesjonsvurderingen etter vassdragslovgivningen. Departementet vurderer at en utbygging av Lussand kraftverk i tråd med de reviderte planene vil ha begrensede og akseptable belastninger på biologisk mangfold, landskap og andre interesser. Departementet mener at en utbygging kan tillates uten at det vil medføre uakseptable samlede belastninger for verdier i vassdraget eller i regionen som helhet. Eventuelle virkninger av ytterligere vannkraftutbygging eller andre inngrep i regionen, må vurderes ved behandling av disse tiltakene.

Når det gjelder prinsippet om at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skader på naturmangfoldet som tiltaket forårsaker, viser departementet til at det ved en ev. konsesjon settes vilkår om naturforvaltning mv. som ivaretar dette.

Departementet har tatt utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering som ut fra en samlet vurdering og avveining av tidligere, nåværende og fremtidig bruk gir de beste samfunnsmessige resultater.

Forholdet til vannforskriften

Etter vannforskriften § 12 kan nye fysiske inngrep gjennomføres i en vannforekomst selv om miljøtilstanden svekkes dersom:

- alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i tilstanden for vannforekomsten,
- samfunnsnyten av de nye inngrepene eller aktivitetene er større enn tapet av miljøkvalitet og

- formålet med de nye inngrepene kan ikke med rimelighet oppnås kostnadseffektivt på andre miljømessig bedre måter.

Etter departementets syn viser vurderingen av Lussand kraftverk at inngrepet har akseptable konsekvenser for vannmiljøet. Det er videre fastsatt pålegg om avbøtende tiltak for å redusere

virkningene. Formålet med utbyggingen er å øke produksjonen av fornybar elektrisitet og bidra til lokal sysselsetting og bosetting. Kraftverket vil også gi inntekter til grunneiere og kraftutbygger. Departementet har kommet til at den fordel denne utbyggingen medfører ikke kunne vært oppnådd så kostnadseffektivt på andre måter miljømessig sett. Departementet anser vilkårene i vannforskriften § 12 som oppfylt.

Forholdet til energiloven

Voss Energi AS har fremlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer om lag 1,2 km 22 kV jordkabel til eksisterende nett og installering av en generator med spenning på 6,6 kV og en transformator for omsetning til 22 kV.

Virkningene av tilknytningen inngår i departementets helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Hardanger Energi AS er områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Nødvendig høyspentanlegg kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Hardanger Energi AS uttaler i brev av 4.6.2013 at det ikke er kapasitet i det lokale 22 kV-strømnettet eller i overliggende nett.

Tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jf. konsesjonsvilkårenes post 4.

Departementets oppsummering og vedtak

Lussand kraftverk vil i tråd med NVEs innstilling bidra med en årlig produksjon på rundt 5 GWh fornybar energi. Tiltaket vil også gi positive ringvirkninger lokalt og varige inntekter til søker og kommune.

Departementet mener at den reviderte søknaden i stor grad har tatt hensyn til landskaps- og naturverdiene som ville blitt negativt berørt ved en utbygging etter den første søknaden. Etter departementets vurdering vil en utbygging i tråd med den reviderte søknaden ha akseptable negative konsekvenser for landskap, friluftsliv, biologisk mangfold og andre interesser som blir berørt.

Etter en helhetsvurdering finner departementet at fordelene og nytten ved tiltaket er større enn skadene og ulemper for allmenne og private interesser. Vilåret for konsesjon er oppfylt, jf. vannressursloven § 25.

Voss Energi AS gis tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Lussand kraftverk på de vilkår som følger vedlagt.

Olje- og energidepartementets vedtak kan påklages til Kongen i statsråd innen 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem, jf. forvaltningsloven § 28, 1. ledd og § 29.

Departementets kommentarer til konsesjonsvilkårene

Post 1: Vannslipp:

Departementet slutter seg til NVEs anbefalte krav for slipp av minstevannføring. Departementet fastsetter at det skal

slippes minstevannføring på 50 l/s i perioden 1.5-30.9 og 10 l/s resten av året i Stølselvi og at det i Hedlerelvi skal slippes minstevannføring på 50 l/s i tiden 1.5-30.9 og 20 l/s resten av året.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

Departementet presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt og i takt med tilsiget. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturmangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Departementet viser for øvrig til NVEs merknader under denne post i innstilling av 23.11.2015. Departementet slutter seg til NVEs merknader.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Utbygger må ta den nødvendige kontakten med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Departementet minner om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Vegard Hotvedt Strømsvåg
seniorrådgiver

Kopi til:

Hordaland fylkeskommune

Hordaland fylkeskommune

Granvin kommune

Norges vassdrags- og energidirektorat

Fylkesmannen i Hordaland

Forum for Natur og Friluftsliv i Hordaland

Anne Helene Skorve